

postal minister, je pa kar gledal, kako bi napravil kak razpor mej konservativci. Tako je vsled njegovih intrig se konservativni klub razcepil. Pomagal mu je pa Dipauli, ki tudi očitno hrepeni po ministerskem sedežu, ali pa vsaj po vodstvu konservativne stranke.

Najvišji dvor. — Cesar dobiva od naše državne polovice 4.650.000 gld. — Dvorna pisarna bo stala prihodnje leto 156.360 gld; naša polovica da tudi polovico, t. j. 78.180 gld.

Državni zbor. — Za gosposko zbornico je preračunjeno 42 532 gld. Poslanska zbornica 586 607 gld. Skupne potrebščine obeh zbornic 101.955 gld. Za delegacijo 16 055 gld. Nadzorovalna komisija državnih dolgov bo stala 9793 gld. Konečno okrašenje državnoborskega poslopja (največ kipov) bo stalo 60 000 gld. Zadnji obrok za zidanje delegacijskega poslopja v Budimpešti 116 000 gld. Skupaj vse 932 982 gld., več od lani za 46.630 gld.

Deželni zbori. — V soboto so se otvorili deželni zbori kranjski, goriški štajerski, češki, moravski, šleški, gališki in dolenjeavstrijski. V dolenjeavstrijskem deželnem zboru so protisemitje že prvi dan začeli hudo borbo proti vladi zaradi potrjenja volitve poslanca nekdanjih predkrajev. Volitev se je vršila po dosedanem volilnem redu, protisemitje so pa trdili, da bi se bilo moralo z dopolnilno volitvijo počakati, dokler deželni zbor primerno premeni volilni red, ker po zjedinenju predkrajev z Dunaja ni dotičnega volilnega okraja. Protisemitje bi radi s tem druge stranke in vlado prisilili, da se sklene jim ugoden nov volilni red. Brez njih se namreč nov volilni red za dolenjeavstrijski deželni zbor skleniti ne more, ker brez njih ni potrebne dvetretjinske večine, skleniti se pa nov volilni red mora, ker se drugače volitve v nekdanjih predkrajih vršiti ne morejo. Ko je pa vlada z razpisom volitve pokazala, da po njenem mnenju se lahko še voli po poprejšnjem volilnem redu, dokler se novi ne sklene, so pa jezni, ker vidijo, da sebi ugodnega volilnega reda ne bodo mogli izsiliti. V drugi seji so pa spravili v razgovor nepotrjenje dunajskega župana in so pri tej priliki zaganjali se v dolenjeavstrijskega namestnika in ministerskega predsednika. Prvemu so očitali, da je inozemec in da inozemci še nikdar niso nič dobrega storili za Avstrijo. Dr. Lueger je pa stresel vso jezo nad grofom Badenijem in se zlasti izpodtikal, da Avstrijo vlada Poljak. Dr. Lueger menda misli, da imajo le Nemci pravico, da morejo biti ministri. Če bodo krščanski socialisti tako govorili, zgubiti morajo zaupanje vseh avstrijskih Slovanov. — V češkem deželnem zboru so Mladočehi izjavili, da namestnika nečejo več poslušati, ker ima preveč na vesti in je preveč škodoval češkemu narodu, in so ostavili deželno dvorano, ko je jel govoriti. V drugi seji je dr. Herold zopet izjavil, da s Thunom ne marajo imeti ničesa opraviti. Če on zares ljubi domovino, naj odstopi. — V štajerski deželni zbor ni Slovencev. — V gališkem deželnem zboru je namestnik izjavil, da se bode vlada ozirala na Rusine, a demonstracij pa ne bode nobenih trpela. S temi besedami je namestnik izrekel nevoljo, da so Rusini bili poslani deputacijo na Dunaj.

Ogerski dvorni maršal. — Cesar je grota Ludovika Apponyija imenoval za ogerskega dvornega maršala. To dostojanstvo je novo. Ogerski dvorni maršal bode pripadal k skupnemu dvornemu osebstvu in bode vodil v Budimpeštu dvorne slavnosti in vsprejeme. Ogrji zmatrajo to za neko pridobitev. Novi dvorni maršal bode imel tudi cesarju predlagati imenovanje dvornih kapelanov. Imenovanje ogerskih dvornih zalagateljev pa ne bode spadalo v njegovo področje, temveč bode v tem oziru stavilo kroni predloge ogersko trgovsko ministerstvo.

Ogerski učni minister je izdal neki ukaz, po katerem se bode ženskam dovolilo študirati na medicinski in na filozofični fakulteti ogerskih vseučilišč. Ženske se bodo izobraževale pred vsem za otroške in ženske zdravnice in pa za učiteljice

na višjih dekliških šolah in ženskih učiteljskih. Profesorice na medicinskih gimnazijah in realkah ne bodo mogle postati.

Nemčija. — Nemški socialisti se pripravljajo na občen štrajk, katerega nameravajo uprizoriti bodočo pomlad. V ta namen se razpošiljajo razni oklici in se nabira denar. Za štrajk upajo pridobiti tudi železničarje. Prav dolgo pa ta štrajk vsejedno ne bo mogel trpeti, ker neverjetno je, da bi mogli sedaj toliko denarja nabrati, da bi shajali ž njim vsaj par tednov. Taka množica ljudij porabi mnogo in če ne bodo delali, kje naj bi vzeli.

Rusija. — Za kronanje ruske carske dvojice, ki bo maja meseca v Moskvi, se vrše velikanske priprave. Ministerstvo notranjih del, ki vodi priprave, povabilo bo k tej slavnosti zastopnike plemstva, mest, trgov in raznih stanov. Po pripravah soditi, biti carjevo kronanje velikanska slavnost za Rusijo.

Bolgarija. — Dočim se v Bolgariji v kratkem pričakuje prestop prestolonaslednika k pravoslavju, so se zadnji čas pojavila neka nasprotstva mej knezom in večino sobranja. Kneza razni listi močno napadajo. Vladni listi pa so jako nespretni v zagovarjanju. To in tudi prestop sina k pravoslavju ni povšeči knezu Ferdinandu. Njegovo prizadevanje je odstraniti s krmila rusofilske stranke, ki ne kaže dovolj spoštovanja do vladarja.

Španija. — Zadnja poročila vedo povedati, da se Špancem zadnji čas nekoliko bolje godi na Kubi. Španske čete so baje zadnje dni parkrat zmagale vstaške čete in te zapodile v gorovje. Veliko ni iti na ta za Španijo ugodna poročila, ker skušnja uči, da so bili dosedaj v celem le vstaši zmagovalni in da so Španjce nebrojnokrat v velikanske zadrege spravili. — Preiskave glede sleparij pri mestnem magistratu madridskem se nadaljujejo. Zapletenih je v sleparije več mestnih odbornikov. Ker imajo ti za prijatelje več sodnikov, so poslednji hoteli stvar potlačiti. Časopisje zahteva, da se proti sodnikom uvede preiskava. Mej tem, ko monarhistična stranka preobrača take kozolce, se republikanska stranka utrjuje in te sleparije za se izkorišča.

Turčija. — Razmere v Turčiji so še vedno neizmerne. Dočim prihajajo iz vseh delov države poročila o nemirih in pobojih evropske vevlasti in napovedujejo sultanu obroke, do katerih mora poskrbeti za mir, nima sultan nobenega človeka na svoji strani, kateri bi mu pomagal v tej zadregi. Mesto, da bi turški dostojanstveniki tekmovali v tem, kako urediti razmere in narediti mir, si mej seboj intrigujejo, vsak za svoj žep skrbi in odločno vsake reforme odklanjajo. Onega, ki bi pokazal dobro voljo, odstranijo! Pri takih razmerah bodo pač le evropske vevlasti morale odločneje vmes poseči.

Obrtnija.

Židovstvo.

Razun drugih nasprotnikov imamo pa Slovenci še jednega, ki je tudi nasprotnik naših nasprotnikov, t. j. židovstvo. Govori se sicer med nami, da pri nas ni židov v toliki obilici, kakor na pr. pri Nemcih, da je tedaj potrata časa, baviti se s tako zvanim židovskim vprašanjem. Toda motimo se. Če ravno ne vidimo dan na dan židovskega nosu med nami, vendar čutimo dan na dan mogočno židovsko roko in židovski vpliv ravno tako, kakor drugi narodi.

Le poglejmo malo okoli sebe. Naši najdivnejši kraji, kakor n. pr. Bled z okolico je v židovski posesti, tržiška

okolica je v rokah žalibog krščenega žida, itd. Ali ne zarosi vsacemu poštemu rodoljubu oko, ali mu ne zatrepeče srce, da ni več naše to, na kar smo posebno ponosni. Najkrasnejši slovenski kraj v židovskih krempljih. Ali ni zadosti že to, prestvariti največega humanitarnega sanjača v najhujšega antisemita? Ali bodemo morda še le takrat protisemitje, ko kupijo židi celo slovensko zemljo?

Potem pa še dalje! Vino, koje se toči po največ gostilnicah naših, je izdelek (ne pridelek) zagrebških in ogerskih židov; brnsko sukno, koje se tudi razpečava med nami, je tudi skoro vse židovski fabrikat, kajti tri četrtine vseh suknarjev v Brnu je židov. Dalje moka, koje kupujemo, semleta je največ po židovskih malinih, in žito, koje prodajamo mi, kupuje zopet žid, ter je prodaja zopet za dobiček. Tedaj v gospodarskem obziru odvisni smo popolnem od židov, kakor so sploh vsi evropski narodi.

Pač proti židovstvu ne bodemo opravili Slovenci sami ničesa. Premogočni so židje. V to bilo bi treba združenja vseh evropskih narodov, ki imajo trpeti od židovske moči. A tu se vidi ravno onemoglost teh narodov. Namesto da bi šli skupno v boj pri tem vseobčnemu nasprotniku, kavsajo in ravsajo se med seboj, cepijo dlako, ter skušajo škodovati drug drugemu v vsacem obziru. Podpihuje jih v to zopet tudi največ židovski časnikar, podpira jih sem ter tje židovski kapital — žid se pa smeje.

Tudi med nami razširjeni so mnogo preveč židovski časniki, lepa svota denarja potuje vsako leto od nas v židovske žepe za prav problematično duševno hrano. Ali bi ne bilo bolje, ako bi se obrnil ta denar za kaj drugega? Saj smo ga krvavo potrebni vsi. Spametujmo se in recimo odločno: „Proč s temi in družimi židovskimi spakami!“

Neki nemški poslanec izjavil se je nekoč: „Jaz sem protisemit, ker sem narodnjak!“ Z narodnega stališča v prvi vrsti bi morali tudi mi to biti, kajti nikdo ni naše narodnosti bolj blatil, nego židovski listi in ž njimi v družbi žalibog tudi tako zvana krščanska nemškonacionalna papirnata glasila. V drugi vrsti nam je pa potreben protisemitizem z gospodarskega stališča, kajti žalostno, jako žalostno je tam, kjer je merodajen v gospodarstvenem obziru le žid, kakor na pr. v Galiciji, Bukovini in na Ogorskem.

Držimo se gesla: Svoji k svojim!

„Učit. Tovariš.“

Obrtnijske raznoterosti.

Največjo uro imajo v Filadelfiji v Ameriki. Cifernica meri 10 metrov v premeri in je po noči električno razsvetljena, ter v taki visokosti, da se vidi po vsem mestu. Minutni kazalec meri 4 metre, urni kazalec pa $2\frac{1}{2}$ metra. Zvon na katerega bije tehta 50.000 funtov. V zvonik potegnili so to uro z električnim strojem.

Najtežje parno kladivo imajo v bethehemskih fužinah v Zjedinjenih državah, ki tehta 113.400 kilogramov. Naklo tehta 30.400 kilogramov. Vzdiguje se to kladivo 3·4 metra visoko.

Kmetijstvo.

Posojilnice in blagajnice v Rusiji.

V Rusiji imajo posojilnice in zadružne blagajnice. Zasnovane so po Schultzu-Delitshevem sistemu z neomejenim poroštvom. Zanimivo in jako poučno je za Slovence, Čehe in v obče zapadne Slované to, kako se te denarne zadruge razvijajo v Rusiji. Pred seboj imamo obsežno poročilo od njih za leto 1892. Po tem poročilu je bilo v dan 1. jan. 1893. v evropski in azijski, torej celokupni Rusiji 783 posojilnic in zadružnih blagajnic. Novih se je bilo zasnovalo 16, prestalo jih je pa 35, takó da jih je bilo v 1. dan jan. 1894. skupno 764. Od teh je priobčila svoja poročila 638 društev, ki so štela 211.400 členov. Razprostirala so se čez 63 gubernij in 280 okrajev.

V Petrogradu je društvo, ki ima namen, taka društva zasajati po vseh gubernijah države, tudi na Kavkazu. Tako ima Stavropol 1, Tereško ozemlje 3, Kutaïs 6, Tiflis 1, ves Kavkaz torej skupno 11 društev. Celó v daljno sibirsko zemljo prodirajo uže Schultze-Delitscheva društva; kajti tu šteje Irkutsk 2, Jakutsk 1, Jenisejsk 2, Tobolsk 21, Tomsk 1, skupno 27 posojilnic in hranilnic. Kako zna Rusija širiti civilizacijo, vidi se tudi iz tega, da niti centralna Azija ni brez takih društev; tako so v guberniji Akmolinski 4 in Šemipalatski 2 posojilnici, skupaj 6 društev.

Na ugodnem so posebno pribaltijske gubernije, tu šteje Kurlandska 36, Livlandska 20 in Eslandska 3 društva. V permski guberniji je 58 društev, katerih vsako spada na 42.054 prebivalcev; v tavrški gub. je 41 društev, po 1 na 21.437 duš; v besarabski gub. je 35 društev, po 1 na 37.548 duš. Kovno ima 35, Pskov 29 društev; Novgorod, Saratov, Tambov, Tver štejejo po 20 društev. Gub. jekaterinislavska ima 17, Voronjež 16, Poltava 15, Črnigov 16, Nižnji Novgorod 10, Kijev 7, Moskva 9 društev. Izmed teh društev jih je 526, ki so po dalje časa nego 10 let in od teh 526 jih je 343, ki delujejo uže čez 15 let. Od vseh jih je zasnovanih 455 po selih, 32 pri tovarnah in podjetjih in 176 po mestih, predmestjih in trgih. Društva po trgih razprostirajo delovanje tudi na vasi in sela. Opravilni deleži so znašali začetkom leta 6,345.464 rubljev in koncem leta 6,461.989 rubljev, in to odgovarja pomnoženju za 2 odstotka. Rezervni zaklad z glavnico blagajnic se je v pribaltijskih gubernijah od 1,522.038 rubljev, povišal na 1,645.843 rubljev, torej se je pomnožil za 8%. Znesek različnih glavnice, kakor za pokritje posojil, ki se ne dajo izterjati, potem za nakup hiše, za poplačanje eksekutivnih stroškov, za podeljenje podpor in darov za šole je narasel od 107.235 rubljev na 119.151 rubljev.

Tuji kapital: hranilne vloge so se znatno pomnožile, namreč od 6,298.999 rub. na 7,073.171 rub.,